

“Pere Portabella: cinema, art i política”

Can Framis - Fundació Vila Casas

Barcelona

Del 12 de febrer al 26 de juny del 2018

Limitar la figura de Pere Portabella estrictament al món del cinema seria un error. Més enllà del Portabella cineasta existeix el Portabella activista polític i cultural, el Portabella amic d'artistes, poetes i intel·lectuals, el promotor inquiet d'iniciatives diverses i revolucionàries. Aquesta exposició, promoguda per la Fundació Vila Casas al Museu Can Framis del Poblenou, aborda la seva figura polièdrica centrant el focus en les principals facetes que la conformen. El periodista, escriptor i filòsof Josep Ramoneda és l'encarregat d'acompanyar-nos a través dels seus textos durant tota l'exposició, aprofundint en cada un dels aspectes del personatge, introduint cada un dels àmbits de la mostra.

Antoni Vila Casas i el mateix artista, Pere Portabella, ideòlegs i directors de l'exposició, han volgut donar a la mostra un sentit ampli però alhora amb referències concretes a aspectes de la trajectòria de l'artista o a moments concrets de la seva biografia. A través de cinc grans àmbits, s'aproximen a cinc grans moments, a cinc grans fets o a cinc grans facetes. Tots fan referència a cares diverses d'un mateix poliedre. Malgrat tot, tots estan estretament lligats d'una manera o una altra. Només cal parar atenció al primer àmbit de l'exposició dedicat al retorn de Josep Tarradellas. Portabella fou l'encarregat d'organitzar els preparatius d'aquest retorn. Podríem entendre aquest fet, doncs, com una acció política. Tanmateix, ell mateix ho reconeix en un dels audiovisuals durant una entrevista amb Ramoneda: “Vaig dissenyar l'arribada del president Tarradellas com una seqüència, com un relat cinematogràfic.” El segueix un segon àmbit dedicat a la seva vessant

Portabella nocturn. Can Framis - Fundació Vila Casas.

cinematogràfica, segurament la faceta més coneguda de Portabella, i en especial a l'obra *Viridiana*, filmada burlant el control de la censura, un autèntic atac al règim franquista. Aquesta obra va suposar el retorn de Buñuel a l'Estat espanyol; però, a més, presentada i premiada amb la Palma d'Or del Festival de Cannes, donà veu a la resistència antifranquista, tal com ho testimonia el ressò que tingué a la premsa del moment. Però els comissaris no s'obliden de la resta de la seva obra cinematogràfica. Un àmbit contigu repassa la filmografia de l'artista, que inclou títols com ara *Vampir* o *El silenci abans de Bach* —una de les seves creacions més celebrades— o algunes mostres de cinema documental. Cartells, projeccions i documents que confirmen que no hi ha fronteres entre les seves accions, ja que, de la mateixa manera que planteja

un acte polític com un relat cinematogràfic, els seus relats cinematogràfics són també actes polítics.

Clouen l'exposició dos grans àmbits dedicats a la seva relació amb els artistes plàstics. Un fet gens estrany, aquest, si tenim en compte que l'obra de Portabella s'ha nodrit sovint de l'obra d'artistes, poetes i pensadors. Un diàleg que ha donat resultats fructífers, com ho demostra, per exemple, l'acció performàtica de Miró al Col·legi d'Arquitectes de Barcelona o bé fotografies i col·laboracions amb artistes de primer nivell com per exemple Brossa, Chillida, Saura o el mateix Miró. Algunes obres d'aquests i altres artistes posen punt final a la mostra. **Bernat Puigdollers**